

A TANTÁRGY ADATLAPJA

ÖSSZEHASONLÍTÓ IRODALOM 1 (magyar nyelven)

Egyetemi tanév: 2026-2027

1. A képzési program adatai

1.1. Felsőoktatási intézmény	Babeș–Bolyai Tudományegyetem
1.2. Kar	Bölcsészettudományi Kar
1.3. Intézet	Magyar Irodalomtudományi Intézet
1.4. Szakterület	Nyelv és irodalom
1.5. Képzési szint	Alapképzés
1.6. Tanulmányi program / Képesítés	Magyar nyelv és irodalom (FŐSZAK)
1.7. Képzési forma	Nappali

2. A tantárgy adatai

2.1. A tantárgy neve		ÖSSZEHA-SONLÍTÓ IRODALOM 1 (magyar nyelven)				A tantárgy kódja		LLM3010			
2.2. Az előadásért felelős tanár neve			Dr. habil. Berszán István egyetemi tanár								
2.3. A szemináriumért felelős tanár neve			Dr. Serestély Zsolt egyetemi adjunktus								
2.4. Tanulmányi év		MA 2	2.5. Félév		3	2.6. Értékelés módja		Vizsga	2.7. Tantárgy típusa		kötelező

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszám)

3.1. Heti óraszám	4	melyből: 3.2 előadás	2	3.3 szeminárium/labor/projekt	2
3.4. Tantervben szereplő összóraszám	56	melyből: 3.5 előadás	28	3.6 szeminárium/labor	28
Az egyéni tanulmányi idő (ET) és az önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					11
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					14
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portfóliók, referátumok, esszék kidolgozása					13
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					2
Vizsgák					2
Más tevékenységek:					0
3.7. Egyéni tanulmányi idő (ET) és önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő összóraszám					42
3.8. A félév összóraszám					98
3.9. Kreditszám					4

A dékáni jóváhagyás időpontja
A felelős dékán neve és aláírása

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1. Tantervi	-
4.2. Kompetenciabeli	-

5. Feltételek (ha vannak)

5.1. Az előadás lebonyolításának feltételei	előadóterem, alkalmmilag vetítő, laptop, hangszórók
5.2. A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	szemináriumi terem, vetítő, laptop, hangszórók

6.1. Elsajátítandó jellemző kompetenciák¹

Szakmai/kulcs-kompetenciák	C.1.1. A fogalmak meghatározása, a komparatiztikai szaknyelv jellegzetességeinek felismerése és példázása; a humántudományok interdiszciplináris elemzési módszereinek ismerete. C.1.2. A világ- és összehasonlító irodalom változásainak és a központi témáinak meghatározása és leírása. C.1.3. z irodalomelmélet és a komparatiztika fogalmainak alkalmazása a kutatásban és az irodalmi/kulturális jelenségek viszonylatában. Az irodalmi diskurzus kapcsolata a kulturális diskurzussal általában, valamint a tudományossal C.1.4. A nézetek és elméleti irányzatok kritikai megközelítése az irodalom tanulmányozása során. C.1.5. Szóbeli vagy írásbeli szövegalkotás egy összehasonlító irodalmi témában, amely lexikailag és szintaktikailag árnyalt, következetes és jól formált.
Transzverzális kompetenciák	CT.1. Szóbeli vagy írásbeli szövegalkotás egy összehasonlító irodalmi, irodalomelméleti témában, amely lexikailag és szintaktikailag árnyalt, következetes és jól formált. CT.2. Kapcsolatteremtés csoportban; interperszonális kommunikáció és szerepvállalás

6.2. Tanulási eredmények

¹ Választhat kompetenciák vagy tanulási eredmények között, illetve választhatja mindkettőt is. Amennyiben csak az egyik lehetőséget választja, a másik lehetőséget el kell távolítani a táblázatból, és a kiválasztott lehetőség a 6. számot kapja.

Ismeretek	A hallgató ismeri: • a pszichoanalízis kezdeteit, alapelveit, első mestereit • a modern antropológiára alapozott archetipológia vizsgálódási stratégiáit és azok szimbolikus antropológiai kritikáját; • a lacani szubjektumelméletet és a lacani poétikákat; • a mediális kultúrák összehasonlításának kultúrantropológiai szempontjait és módszereit; • a médiumkonfigurációk megképződésének, történeti hangsúlyeltolódásainak és kultúrák közötti kölcsönzésének néhány példáját.
Képességek	A hallgató képes alkalmazni: • Sigmund Freud álomtanát és Carl Gustav Jung művészetfelfogását nagy kultúrtörténeti távolságban keletkezett szövegek intertextuális kapcsolatainak vizsgálatában; • analizálni a textuális másik lacani funkcióit az irodalomolvasásban és irodalomoktatásban; • meghaladni az irodalom monomediális felfogását a hagyományosan művészeteknek nevezett kulturális médiumkonfigurációk kontextusában.
Felelősség és önállóság	A hallgató képes önállóan dolgozni a fenti ismeretek és képességek alkalmazásával.

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó jellemző kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	• A tárgy oktatásának célja összehasonlító stratégiák megismerése és alkalmazása.
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	• A pszichoanalitikus művészetfelfogás változatainak megismerése. • A lacani analízis és annak kultúrantropológiai kiterjesztése a médiaelméleti vizsgálatokban. • Az előadások J. Lacan Freud-értelmezésének és K. Ludwig Pfeiffer médiaelméletének komparatistikai hasznosíthatóságáról szólnak, • a szemináriumokon az előadásban, ill. a szakirodalomban bemutatott stratégiák alkalmazása kerül sorra összehasonlító vizsgálódásokban.

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
A freud-i álomfejtés és a pszichoanalízis komparatistikai hasznosíthatósága (evangéliumi passió/ Bulgakov: <i>A Mester és Margarita</i>)	Fogalom-tisztázó magyarázat és a fogalmak, elméleti koncepciók demonstratív olvasástechnikai alkalmazása.	

A dékáni jóváhagyás időpontja
A felelős dékán neve és aláírása

Jung archetipus fogalma és az irodalmi analízis (Marquez: <i>A világ legszebb vízihullája</i>)	Idem	
A ciklikus séma Gilbert Durand archetipológiájában (Márk evangéliuma/ Borges: Márk evangéliuma/ G. Marquez: <i>A világ legszebb vízihullája</i>)	Idem	
A klasszikus pszichoanalízis személy-centrikussága és a psziché mint szöveg.	Idem	
A tükörstádium és az <i>Imaginárius</i> birodalma.	Idem	
<i>A Szimbolikus</i> rendje – a vágy és a törvény.	Idem	
A jelölő lánc tropológiai cseréi. Olvasás és transzferencia (P. Brooks).	Idem	
Szöveg és olvasó intertextuális viszonya (E. Ragland-Sullivan).	Idem	
A szubjektum pozíciói és a Másik diskurzusa – Italo Calvino <i>Ha egy téli éjszakán egy utazó</i> c. regénykezdetének összehasonlítása a szubjektumpozíciók diskurzusa alapján.	Idem	
A monomedialitás pfeifferi kritikája – diszkurzivitás és performativitás (nem retorikai) hasadtsága.	Idem	
Az alaktalan vágy és a kulturális médiumkonfigurációk.	Idem	
A látványos és az imaginárius történeti mintázatai.	Idem	
Komparatív kultúrakutatás: Európa és Japán.	Idem	
Médiaelmélet versus gyakorlástudomány (Kay Pollak: <i>Hétköznapi mennyország</i> , 2004.)	Idem	
Könyvészet		
- Sigmund Freud: A költő és a fantáziaműködés. In Bókay Antal, Erős Ferenc (szerk.): <i>Pszichoanalízis és irodalomtudomány</i>. Filum, Budapest 1998. - Carl Gustav Jung: Az archetípusról, különös tekintettel az animafogalomra. In C.G. Jung: <i>Mélyseégeink ösvényein</i>. Gondolat, Budapest 1993. - Gilbert Durand: <i>Structurile antropologice ale imaginarului. Introducere în arhetipologia generală</i>. Univers, București 1977. - Jacques Lacan: A tükör-stádium mint az én funkciójának kialakítója, ahogyan ezt a pszichoanalitikus tapasztalat feltárja számunkra. <i>Thalassa</i> (4) 1993/2. - Jacques Lacan: A fallosz jelentése. <i>Café Babel</i> 1998/3. - Erős Ferenc: Jacques Lacan avagy a vágy tragédiája. <i>Thalassa</i> (4) 1993/2. - Füzesi Éva: Lacan és az 'Apa neve', <i>Thalassa</i> (4) 1993/2.		

- Peter Brooks: Freud metanarrativája: az elbeszélő szövegek egy modellje. In Bókay Antal, Erős Ferenc (szerk.): *Pszichoanalízis és irodalomtudomány*. Filum, Budapest 1998.
- K. Ludwig Pfeiffer: *A mediális és az imaginárius*. Magyar Műhely – Ráció, Budapest 2005.
- Berszán István: A szubjektum nyelve. In Berszán István: *Irodalomelmélet – olvasásgyakorlat*. Presa Universitara Clujeana, Kolozsvár 2006.

8.2 Szeminárium / Labor	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
Munkamódszerek megbeszélése	Megbeszélés	
Technika, otthontalanság, xenofóbia	Szövegértelmezés, beszélgetés, vita	
Az idegen uralkodó	Szövegértelmezés, beszélgetés, vita	
Az idegenség hermeneutikája	Szövegértelmezés, beszélgetés, vita	
Idegen idők – nők ideje	Szövegértelmezés, beszélgetés, vita	
Az önidegen 1.	Szövegértelmezés, beszélgetés, vita	
Az önidegen 2.	Szövegértelmezés, beszélgetés, vita	
A hazatérő idegen	Szövegértelmezés, beszélgetés, vita	
A gyarmati idegen	Szövegértelmezés, beszélgetés, vita	
A választott nép és az idegenség választása 1.	Szövegértelmezés, beszélgetés, vita	
A választott nép és az idegenség választása 2.	Szövegértelmezés, beszélgetés, vita	
Idegenség és antropológia	Szövegértelmezés, beszélgetés, vita	
A proxenos – a paratextusok szerepéről	Szövegértelmezés, beszélgetés, vita	
Áttekintés, a dolgozatokkal kapcsolatos kérdések megbeszélése	Beszélgetés	

Könyvészet

Kötelező szakirodalom:

2. Technika, otthontalanság, xenofóbia

Jacques Derrida: *Az Idegen kérdése: az Idegentől jött*. In Biczó Gábor (szerk.): *Az Idegen. Variációk Sim-meltől Derridaig*. Csokonai, Debrecen, 2004, 11–29.

Michael Haneke (rend.), *Caché* (Rejtély), 2005.

3. Az idegen uralkodó

Italo Calvino: *Egy bíró akasztása*. In I. C.: *A Hold-leányok*. Európa, Bp., 120–127.

Lányi András: *Oidipusz, avagy a Természetes Ember*. Liget, Budapest, 2015, 5–113.

4. Az idegenség hermeneutikája

Aiszkülosz: *Perzsák*. In *Aiszkülosz drámái*. Európa, Bp., 1996.

Simon Attila: *Aischylos Perzsák című darabjáról – az „idegenség hermeneutikájának” nézőpontjából*. In S. A.: *Dionysos színrevitele. A közvetítés kulturális technikái az antik irodalomban és filozófiában*. Ráció, Budapest, 2009, 19–31.

5. Idegen idők

Jorge Luis Borges: *Emma Zunz*. In J. L. B.: *A titokban végbe-ment csoda*. Kriterion, Bukarest, 1978. 107–112.

Julia Kristeva: *A nők ideje*. In Kis Attila et al. (szerk.): *Testes Könyv II*. Ictus, Szeged, 1997. 327–356.

6. Az önidegen

Jorge Luis Borges: *A másik*. In J. L. B.: *Válogatott művei III. A tükör és a maszk. Elbeszélések*. Európa, Budapest, 1999. 171–172.
Bernhard Waldenfels: *Felelet arra, ami idegen*. Egy rezponzív fenomenológia vázlata. *Gond* 1999/20, 5–17.
<http://www.c3.hu/~gond/tartalom/20/frawald.html>

7. Az önidegen

Mészöly Miklós: *Saulus*. Jelenkor, Pécs, 1999. https://konyvtar.dia.hu/html/muvek/MESZOLY/meszoly00340_kv.html
Czirkos Eszter: Szembesülni azzal, ami idegen. *Fordulat*, 2011/14, 130–142.
http://epa.oszk.hu/02100/02121/00012/pdf/EPA02121_fordulat_14_130-142.pdf

8. A hazatérő idegen

Natalie Zemon Davis: *Martin Guerre visszatérése*. Osiris, Bp., 1999.

9. A gyarmati idegen

Alejo Carpentier: *A szökevények*. In A. C.: *A dolgok kezdete*. Noran, Bp., 2001.
Gayatri Chakravorty Spivak – Suzana Mileskava: A felismerhetetlen ellenállás. *Lettre*, 2008/tél.
http://www.c3.hu/scripta/lettre/lettre71/spivak_fenyvesi.htm

10. A választott nép és az idegenség választása 1.

Biblia: Rút könyve
Julia Kristeva: *A választott nép és az idegenség választása*. In J. K.: *Önmaga tükrében idegenként*. Napkút, Bp., 2010, 68–80.

11. A választott nép és az idegenség választása 2.

Kertész Imre: *Haza, otthon, ország; Táborok marandósága; A holocaust mint kultúra*. In K. I.: *A gondolatnyi csend, míg a kivégzőosztag újratölt*. Magvető, Bp., 1998. https://konyvtar.dia.hu/html/muvek/KERTESZ/kertesz00007_tart.html

12. Idegenség és antropológia:

Jorge Luis Borges: *Brodie jelentése*. In J. L. B.: *Válogatott művei III. A tükör és a maszk. Elbeszélések*. Európa, Budapest, 1999. 1158–167.
N. Kovács Tímea: *Helyek, kultúrák, szövegek: a kulturális idegenség reprezentációjáról*. Csokonai, Debrecen, 2007. (első fejezet)

13. A proxenos – a paratextusok szerepéről

Balázs Imre József: Kosztolányi-recepció a Tanulók könyvtára előszavaiban (1-2.). *Látó*, 1999/5, 73–83, illetve 1999/6, 82–112.
Adolfo Bioy Casares: A valóság mitizálása. *Nagyvilág*, 1997. március-június, 250–254.
Deák Tamás: *Utószó*. In: Jorge Luis Borges: *A titokban végbement csoda*. Kriterion, Bukarest, 1978, 201–210.
Székely András: *Jorge Luis Borges novellái*. In: Jorge Luis Borges: *Körkörös romok*. Móra, Budapest, 1972, 225–234.

9. Az episztemikus közösségek képviselői, a szakmai egyesületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

Az ARACIS kritériumainak megfelelően, az intézet együttműködik a szakmai és a társadalmi-gazdasági szférák képviselőivel, a tanfelügyelőkkel, igazgatókkal, gyakorlótanárokkal és irodalmi folyóiratszerkesztőkkel folytatott évi tanácskozás alapján hangsúlyosabbá vált:

- a kritikai reflexió és a történeti tájékozódás képességeinek fejlesztése
- az ismeretek alkalmazási készségének fejlesztése,
- az írott szöveg minőségének fokozatos javítása.

10. Értékelés

Tevékenységtípusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Aránya a végső jegyen
-------------------	-----------------------------	---------------------------	----------------------------

A dékáni jóváhagyás időpontja
A felelős dékán neve és aláírása

10.4 Előadás	Jártasság a témában és a szakirodalomban	Írásbeli vizsga	50%
	A megadott vizsgafeladatra koncentráció		
	Az írásbeli vizsgadolgozat szövegszervezése		
10.5 Szeminárium / Labor	Kreativitás, kombinációs képesség: hogyan tudja a hallgató a műveltségét és az invencióját az elemzésben kamatoztatni.	Dolgozat	50%
10.6 A teljesítmény minimumkövetelményei			
- A kötelező szakirodalom elolvasása - Az alapfogalmak helyes értelmezése - Jelenlét a szemináriumon (1 hiányzás megengedett, illetve egy második hiányzást referátummal lehet pótolni) 7-8 oldalas dolgozat megírása			

11. SDG ikonok (Fenntartható fejlődési célok/ Sustainable Development Goals)²

--	--	--	--	--	--	--	--	--

Előadás felelőse:

Szeminárium felelőse:

Kitöltés időpontja:
2025. 02. 05.

.....

.....

² Csak azokat az ikonokat tartsa meg, amelyek az SDG-ikonoknak az egyetemi folyamatban történő alkalmazására vonatkozó eljárás szerint illeszkednek az adott tantárgyhoz, és törölje a többit, beleértve a fenntartható fejlődés általános ikonját is – amennyiben nem alkalmazható. Ha egyik ikon sem illik a tantárgyra, törölje az összeset, és írja rá, hogy „Nem alkalmazható”.

A dékáni jóváhagyás időpontja
A felelős dékán neve és aláírása

UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI
BABEȘ-BOLYAI TUDOMÁNYEGYETEM
BABEȘ-BOLYAI UNIVERSITÄT
BABEȘ-BOLYAI UNIVERSITY
TRADITIO ET EXCELLENTIA

Facultatea de Litere
Str. Horea nr. 31
400202, Cluj-Napoca
<https://lett.ubbcluj.ro>

Az intézeti jóváhagyás dátuma:
2025.02.07.

Intézetigazgató:

.....

.....

A dékáni jóváhagyás időpontja
A felelős dékán neve és aláírása